

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5740/2550

นายยุทธศักดิ์ ปรีชาศรานนท์โจทก์ นางสาวสุพรรณพรณ ฤกษ์อร่าม กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 165, ป.วิ.พ. มาตรา 84, (เดิม) มาตรา 249

ย่อ / หลักกฎหมาย

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์มอบอำนาจให้ ช. เป็นผู้ดำเนินคดีแทน เท่ากับวินิจฉัยว่าโจทก์มีอำนาจฟ้อง จำเลยที่ 1 ไม่อุทธรณ์โต้แย้งคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น ข้อเท็จจริงจึงเป็นอันยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 1 จะฎีกาโต้แย้งว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องโดยอ้างเหตุใหม่ว่าสัญญาที่ระบุในหนังสือมอบอำนาจไม่ตรงกับสัญญาที่โจทก์นำสืบโดยไม่ได้ให้การในข้อนี้ไว้หาได้ไม่ เนื่องจากเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาโดยชอบในชั้นอุทธรณ์และไม่ใช้ข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ขณะที่สัญญาจำเลยที่ 1 ถูกจับกุมในข้อหากระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ และถูกควบคุมตัวอยู่ที่สถานีตำรวจ ตามที่ ส. ร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานสอบสวนแล้ว ย่อมเป็นการควบคุมตัวของเจ้าพนักงานโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่ทนายโจทก์กับ ส. แจ้งแก่จำเลยที่ 1 ว่า หากไม่ทำสัญญากับโจทก์ก็จะดำเนินคดีอาญาในข้อหาออกเช็คโดยเจตนาไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คต่อไปนั้น เป็นการขู่ว่าจะดำเนินคดีตามกฎหมายแก่จำเลยที่ 1 อันเป็นสิทธิที่ ส. ผู้ทรงเช็คสามารถกระทำได้ ทั้งหากจำเลยที่ 1 ไม่ได้กระทำความผิดก็มีสิทธิที่จะต่อสู้คดีไม่จำต้องกลัว และยังได้ความจากข้อนำสืบของโจทก์ว่าจำเลยที่ 1 ทำสัญญากู้เงินโจทก์เพื่อนำเงินไปชำระหนี้ให้แก่ ส. ตามเช็ค จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 ถูกข่มขู่ให้ทำสัญญา อันจะทำให้สัญญาเป็นโมฆียะ โจทก์เป็นฝ่ายกล่าวอ้างว่าโจทก์ได้ชำระเงินตามสัญญาให้แก่ ส. แทนจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 ให้การปฏิเสธ ภาระการพิสูจน์จึงตกแก่โจทก์ แต่โจทก์นำสืบไม่ได้ว่าโจทก์ได้ชำระเงินตามสัญญาให้แก่ ส. เป็นการชำระหนี้แทนจำเลยที่ 1 ถือไม่ได้ว่า จำเลยที่ 1 ได้รับเงินตามสัญญาแล้ว สัญญาดังกล่าวจึงไม่มีมูลหนี้ที่จำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์มอบอำนาจให้นายชินทร์ ลีไพบูลย์ ดำเนินคดีแทนเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2535 จำเลยที่ 1 กู้ยืมเงินโจทก์ 1,100,000 บาท ตกลงให้ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี และตกลงชำระเงินกู้คืนภายใน 4 เดือนนับแต่วันกู้ยืม จำเลยที่ 1 ได้มอบโฉนดที่ดินพิพาทซึ่งจำเลยที่ 1 ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลอื่นให้โจทก์ยึดไว้เป็นหลักประกัน หากผิดนัดจำเลยที่ 1 ยินยอมจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเฉพาะส่วนของตนเพื่อชำระหนี้แก่โจทก์ โดยมีจำเลยที่ 2 เป็นผู้ค้ำประกัน ครบกำหนดจำเลยที่ 1 ไม่ชำระหนี้ โจทก์ทวงถามแล้วจำเลยทั้งสองชำระหนี้ 2 ครั้ง เป็นเงินจำนวน 190,000 บาท และ 60,000 บาท หลังจากนั้นจำเลยทั้งสองไม่ชำระหนี้แก่โจทก์อีก คิดถึงวันฟ้องจำเลยที่ 1 ค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยจำนวน 1,463,109.58 บาท ขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 1,463,109.58 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อปี ของเงินต้น 1,100,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระให้จำเลยทั้งสองจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทเฉพาะส่วนของจำเลยที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 3 งาน แก่โจทก์ จำเลยที่ 1 ให้การว่า หนังสือมอบอำนาจเป็นเพียงสำเนาภาพถ่ายและไม่น่าเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของ

ผู้มอบอำนาจที่แท้จริง จำเลยที่ 1 ไม่เคยกู้ยืมเงินโจทก์และไม่เคยได้รับเงินจากโจทก์ สัญญากู้ยืมที่โจทก์อ้างเป็นนิติกรรมอำพราง โดยครั้งแรกนายสมรัก มีใจดี เป็นโจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 ในคดีนี้เป็นจำเลยที่ 4 กับพวก รวม 4 คน ให้รับผิดชำระหนี้ค่าซื้อดิน ค่าถมดิน และขนดิน รวมเป็นเงิน 2,052,053 บาท แล้วจำเลยที่ 1 ออกเช็ค 2 ฉบับ ชำระหนี้เป็นเงิน 1,000,000 บาท หักหนี้กันแล้วคงเหลือ 1,052,053 บาท ตามคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 1116/2535 ของศาลชั้นต้น ต่อมานายสมรักถอนฟ้องจำเลยที่ 1 เพื่อให้จำเลยที่ 1 เบิกความเป็นพยานโจทก์เพื่อประโยชน์ของโจทก์ในคดีดังกล่าว เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2535 เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยที่ 1 และควบคุมตัวไว้ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอนครชัยศรีในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ ทนายโจทก์คดีนี้และคดีก่อนได้จัดทำสัญญาให้จำเลยที่ 1 ลงชื่อและให้จำเลยที่ 2 นำโฉนดที่ดินมามอบให้มิฉะนั้นจำเลยที่ 1 จะต้องถูกควบคุมตัวต่อไป จำเลยที่ 1 ลงชื่อในสัญญาโดยถูกข่มขู่และมอบโฉนดที่ดินไว้ในสภาพจำยอมโดยไม่เคยได้รับเงินจากโจทก์ สัญญาจึงไม่มีมูลหนี้ต่อกันตกเป็นโมฆะ ขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณา โจทก์ทั้งฟ้องจำเลยที่ 2 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ 2 ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ชำระเงิน 1,463,109.58 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อปี ของเงินต้น 1,100,000 บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 23 กันยายน 2539) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ คำขออื่นให้ยก จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษายืน จำเลยที่ 1 ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่โจทก์ จำเลยที่ 1 ไม่ฎีกาโต้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ 1 ได้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขา นครชัยศรี ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2534 ส่งจ่ายเงินจำนวน 480,000 บาท และ 520,000 บาท รวม 2 ฉบับ ให้นายสมรัก มีใจดี เมื่อเช็คถึงกำหนดธนาคารตามเช็คได้ปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค นายสมรักได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ 1 ต่อมานายสมรักฟ้องจำเลยที่ 1 กับพวกรวม 4 คน ให้ชำระหนี้ค่าถมดินเป็นเงินประมาณ 2,000,000 บาท ตามคดีแพ่งของศาลชั้นต้น เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2535 เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยที่ 1 ในข้อหาออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค และวันเดียวกันจำเลยที่ 1 ได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้กู้จำเลยที่ 2 ลงชื่อเป็นผู้ค้ำประกันและนายพงษ์ศักดิ์ สมใจประเสริฐ ลงชื่อเป็นสามผู้กู้ในสัญญา โดยมีข้อความว่าจำเลยที่ 1 กู้เงินโจทก์ 1,100,000 บาท ตกลงให้ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี และกำหนดชำระคืนภายในกำหนด 4 เดือน นับแต่วันกู้ยืม ต่อมานายสมรักได้ถอนคำร้องทุกข์คดีอาญาและถอนฟ้องคดีแพ่งให้แก่จำเลยที่ 1 ปัญหาตามฎีกาจำเลยที่ 1 ประการแรกที่ว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่นั้น ในข้อนี้จำเลยที่ 1 ให้การเพียงว่า หนังสือมอบอำนาจเป็นเพียงสำเนาภาพถ่ายและไม่น่าเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อผู้มอบอำนาจที่แท้จริง ซึ่งศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าโจทก์ผู้มอบอำนาจและนายชินทร์ ลีไพบูลย์ ผู้รับมอบอำนาจมาเบิกความยืนยันตามหนังสือมอบอำนาจ โดยจำเลยที่ 1 ไม่ได้นำสืบหักล้าง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์มอบอำนาจให้นายชินทร์เป็นผู้ดำเนินคดีแทน เท่ากับวินิจฉัยว่าโจทก์มีอำนาจฟ้อง จำเลยที่ 1 ไม่อุทธรณ์โต้แย้งคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น ข้อเท็จจริงจึงเป็นอันยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 1 จะฎีกาโต้แย้งว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องโดยอ้างเหตุใหม่ว่าสัญญาตามที่ระบุในหนังสือมอบอำนาจไม่ตรงกับสัญญาที่โจทก์นำสืบโดยไม่ได้ให้การในข้อนี้ไว้หาได้ไม่ เนื่องจากเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาโดยชอบในชั้นอุทธรณ์และไม่ใช่อรรถกถาเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยที่ 1 ประการต่อไปว่า จำเลยที่ 1 ถูกบังคับข่มขู่ให้ทำสัญญาด้วยความไม่สมัครใจ อันจะทำให้สัญญาตกเป็นโมฆะหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับ

กันว่า ขณะทำสัญญาจำเลยที่ 1 ถูกจับกุมในข้อหากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ และถูกควบคุมตัวอยู่ที่สถานีตำรวจตามที่นายสมรัก มีใจดี ร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานสอบสวนแล้ว ย่อมเป็นการควบคุมตัวของเจ้าพนักงาน โดยชอบด้วยกฎหมาย การที่ทนายโจทก์กับนายสมรักแจ้งแก่จำเลยที่ 1 ว่า หากไม่ทำสัญญาจำเลยที่ 1 โจทก์ก็จะดำเนินคดีอาญาในข้อหาออกเช็คโดยเจตนาไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คต่อไปนั้นเป็นการขู่ว่าจะดำเนินคดีตามกฎหมายแก่จำเลยที่ 1 อันเป็นสิทธิที่นายสมรักผู้ทรงเช็คสามารถกระทำได้ทั้งหากจำเลยที่ 1 ไม่ได้กระทำความผิดก็มีสิทธิที่จะต่อสู้คดีไม่จำต้องกลัว และยังได้ความจากข้อนำสืบของโจทก์ว่าจำเลยที่ 1 ทำสัญญากู้เงินโจทก์เพื่อนำเงินไปชำระหนี้ให้แก่นายสมรักตามเช็ค มีปัญหาวินิจฉัยต่อไปว่า สัญญากู้มีมูลหนี้ที่จำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบหรือไม่ ข้อเท็จจริงที่โจทก์ จำเลยที่ 1 นำสืบรับกันว่าในวันทำสัญญาจำเลยที่ 1 ไม่ได้รับเงินกู้จากโจทก์ ซึ่งโจทก์กล่าวอ้างว่า จำเลยที่ 1 กู้เงินโจทก์จำนวน 1,100,000 บาท เพื่อชำระหนี้ให้แก่นายสมรักและโจทก์มอบเงินกู้ให้แก่ นายสมรักในวันรุ่งขึ้นหลังทำสัญญาแล้ว โดยโจทก์เบิกความตอบทนายจำเลยที่ 1 ถามกันว่า โจทก์ส่งจ่ายเช็คจากบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของโจทก์เพื่อเบิกเงิน 100,000 บาทเศษและเงินสด 800,000 บาทเศษ รวมจำนวน 980,000 บาทเศษ มอบให้นายสมรัก ส่วนที่เหลือหักทอนกับหนี้ที่นายสมรักเป็นหนี้โจทก์ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงแสดงว่าโจทก์จ่ายเงินสดให้แก่ นายสมรักเป็นเงิน 980,000 บาทเศษ รวมกับค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่นายสมรักเป็นหนี้โจทก์แล้วเท่ากับโจทก์ยืนยันว่าได้จ่ายเงินให้นายสมรักทั้งสิ้นจำนวน 1,100,000 บาท ตามสัญญา แต่ นายสมรักกลับเบิกความว่า นายสมรักติดต่อโจทก์ให้จำเลยที่ 1 กู้ยืมเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ตามเช็คจำนวน 1,000,000 บาท หลังทำสัญญาวันรุ่งขึ้นโจทก์นำเงินสด 800,000 บาท และเช็คจำนวน 100,000 บาท ชำระหนี้ให้นายสมรัก ส่วนอีก 100,000 บาท หักกับหนี้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่นายสมรักเป็นหนี้โจทก์ แสดงว่า นายสมรักได้รับเงินจากโจทก์เป็นเงินสดเพียง 800,000 บาท และรวมทั้งหมดได้รับเงินจากโจทก์เพียง 1,000,000 บาทเท่านั้น เห็นว่า คำเบิกความของโจทก์ขัดกับคำเบิกความของนายสมรักในสาระสำคัญรับฟังไม่ได้แน่ชัดว่าโจทก์จ่ายเงินให้แก่ นายสมรักเป็นจำนวนเท่าใด นอกจากนี้ โจทก์ไม่มีหลักฐานอื่นที่แสดงว่าโจทก์ได้ชำระเงินตามสัญญาให้แก่ นายสมรักแทนจำเลยที่ 1 จริง ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่าโจทก์ได้จ่ายเงินตามสัญญาให้แก่ นายสมรัก เมื่อโจทก์เป็นฝ่ายกล่าวอ้าง จำเลยที่ 1 ให้การปฏิเสธ ภาระการพิสูจน์จึงตกแก่โจทก์ แต่โจทก์นำสืบไม่ได้ว่าโจทก์ได้ชำระเงินตามสัญญาให้แก่ นายสมรักเป็นการชำระหนี้แทนจำเลยที่ 1 ถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 ได้รับเงินตามสัญญาแล้ว ดังนี้ ตามสัญญาจึงไม่มีมูลหนี้ที่จำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษาให้จำเลยที่ 1 รับผิดชอบหนี้แก่โจทก์นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย คดีไม่จำต้องวินิจฉัย ประเด็นข้ออื่นตามฎีกาจำเลยที่ 1 และคำแก้ฎีกาโจทก์อีกต่อไปเพราะไม่อาจเปลี่ยนแปลงผลแห่งคดีได้ ฎีกาจำเลยที่ 1 ฟังขึ้น" พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

องค์คณะ

สถิตย์ ทาวุฒิ · จรัส พวงมณี · พงษ์ศักดิ์ วีระเสถียร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/5740/2550>